

ВВП країни, відповідно – з 0,6 % до 3,3 %. Більше 70 % експорту ІТ-послуг України складає розробка ПЗ на замовлення. ІТ-галузь демонструє найбільше зростання серед інших експортних галузей з 2016 року.

Список використаних джерел

1. Contributors and Detractors: Ranking Countries' Impact on Global Innovation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.itif.org/2016-contributors-and-detractors.pdf?ga=1.178380963.602353758.1458130505>

2. Розвиток інформаційного суспільства в Україні у 2016 році: основні тенденції, фактори впливу та стан іт-індустрії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/infor_suspi1-bd51e.pdf

3. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва: Статистичний збірник / Державна служба статистики України: за редакцією М. С. Кузнецової. – К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2016. – 514 с.

*Бездрабко В. В., д-р іст. наук, професор
Київський національний університет культури і мистецтв*

ФОНДУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Найзагальнішим поділом сучасного суспільства може бути виокремлення двох великих груп: користувачів новітніми гаджетами й інформаційними технологіями у соціальному, побутовому, професійному вимірах, котрі поступово відійшли від книжкової культури як основоположної, та байдужих чи непристосованих за різних обставин до технічних принад цивілізації. За останні десятиріччя розрив між тими, хто з'явився на світ до і після 1981 р., став настільки очевидним, що соціологи й демографи заговорили про народження «покоління міленіум» або «покоління Y», представники якого вступили в ХХІ ст. активними прихильниками цифрових технологій [1].

На початку ХХІ ст. покоління Y досягло зрілого віку і розпочало трудове життя в умовах, які вирізняються завдяки поширення медіа, комп'ютерів, постійного мобільного чи інтернет-зв'язку, що дозволяє швидко реалізувати потребу в передачі, зберіганні інформації та користуванні нею. Ще існують традиційні засоби спілкування і звичні схеми протікання процесів життя документа, але відмічається їхня невпинна інтеграція з новітніми технологіями. Соціальні мережі та файлообмінники «закликають» користувачів спілкуватися віртуально, обмінюватися персональними даними, загальною інформацією, коментувати, розміщувати замітки, теги, зображення і контури особистості розмиваються. Побічним продуктом від цього є безкінечне породження нових метаданих, технологій, опосередкованих платформою гостей. Це явище добре відомо гуманітарним наукам, що вивчають їхніх учасників, які водночас є продуцентами інформації та її користувачами чи споживачами в цифровому середовищі. Ідеться про установи, приватних осіб, котрі продовжують залишатися потенційними фондоутворювачами.

Для установ ІТ-технології створюють проблеми, по-перше, тому, що не вся корпоративна інформація існує у вигляді документів. Часто вона буває неповного формату, відкрита для постійного оновлення, змін, може не мати автора і чіткого власника, особливо, коли її поява пов'язана із взаємодією величезної (або необмеженої) кількості осіб. Дуже важко в цьому випадку призначати відповідальних за поширення тієї чи іншої інформації чи вимагати підконтрольності, підзвітності. Керування документаційними процесами, у т. ч. й архівна діяльність, в установі набуває нових рис і можливостей.

Ситуація ускладнюється тим, що співробітники, працюючи кожен зі своїм гаджетом, можуть використовувати власну хмару або кілька різних хмар, для зберігання та поширення результатів праці, пов'язаних із професійною чи з іншою діяльністю. Згодом цифрова інформація, продукована працівниками установи, зростає в обсязі, поширюється через різні пристрої й додатки, наприклад, соціальні мережі, стає некерованою й акумулюється у хмарах. Зменшення обсягу традиційних документів створює прецедент на тлі ускладнень, пов'язаних із неконтрольованим надлишком інформації. Ця проблема з часом починає турбувати самих продуцентів інформації. Хоча технології вже запропонували рішення і тепер можливе її автоматичне видалення після закінчення певного строку зберігання інформації з урахуванням інтересів установи та самого автора документа, що звернувся до послуг хмар [1].

Утім бувають ситуації, коли інформація може знадобитись у далекій перспективі. Через те, що покоління Y вважає поточні повідомлення, інформацію, документ важливішими за пам'ять, постає питання, як бути з тією генерованою інформацією, що не може бути «спожита» миттєво. Збереження інформації стає питанням «другого плану», оскільки першочерговим залишається бажання генерувати вихідну інформацію постійно, документуючи події, факти безперервно, так наче, якби було інакше, то це означало б зупинку часу. Отож для працівників покоління Y будь-якої установи пріоритетним є питання продукування, передачі інформації, але не її збереження.

Якщо таку модель поведінки працівників офісу ми екстраполюємо на фондоутворення, то стане очевидною її неперспективність. Це впливає на відкладання фондів і негативно позначається в майбутньому на цілісному й всеохоплюючому документальному відтворенні діяльності, організаційної, комунікаційної культури установи тощо. Ситуація набагато гірша, коли ми будемо говорити про фондоутворення в добровільних громадських спільнотах і приватних осіб. Багато видів діяльності вони здійснюють за допомогою гаджетів, користуючись «миттєвими повідомленнями», телефонними й інтерактивними дзвінками. З'являються непередбачувані перешкоди, наприклад, коли потенційні фондоутворювачі обирають мову для спілкування за межами технічно встановлених параметрів чи відмовляються від слів на користь зображень. Крім того, фондування особистих архівів передбачає наявність доступу до соціальних мереж, записів мобільних телефонів, електронної пошти, Твіттера, файлообмінників тощо. Відшукати місця накопичення інформації, документів, навіть якщо вона зберігається тривалий час, досить непросто, не кажучи за ті випадки, коли встановлено програмне обмеження на строк зберігання [2].

Характеристики документів на новітніх носіях продукуються поколінням Y. Для їх побутування у цифровому середовищі властиві: відкритість для відстеження, розмиті кордони, безперервний розвиток, генерування, аби прислужитися безлічі цілей і в багатьох контекстах, ефемерна природа, доступність всім, хто орієнтований на спільну технологічну й технічну платформи, незахищеність інтелектуальним правом та ін. ІТ-середовище спонукало до перегляду звичних для нас аналогових понять та їхніх значень, зокрема «документ», «інформація», «архів», «захист інформації», «збереження», «доступ», «обмеження доступу», «авторство», «право інтелектуальної власності» та ін. Поширення цифрових технологій знайшло відображення в ухваленні міжнародною спільнотою стандартів ISO, програм, проєктів, що торкаються електронних архівістики та керування документаційними процесами. Наприклад, наразі нараховується близько 100 міжнародних стандартів, присвячених різних ланкам життєвого циклу документа на новітніх носіях інформації та його характеристикам. Особливе місце належить фондуванню таких документів, фондоутворенню. Для них у цифровому суспільстві мають значення не тільки термінологічний, але й сутнісний перегляд співвідношень бінарних позицій: державне–приватне, установа–особа, швидкоплинне–постійне, завершене–тривке, закрите–відкрите тощо. Це відповідає сподіванням фондоутворювачів і користувачів архівів.

Дослідники, які завжди працюють корпоративно, очікують, що можна буде це зробити віртуальним шляхом; користувачі документами в архівах сподіваються на їхню доступність через Інтернет миттєво і в необхідних та в сумісних форматах; громадяни, які цікавляться діями уряду чи будь-якої установи розраховують на відкритий доступ до документаційних фондів; науковці всього світу цікавляться ініціативою користування даних і все гостріше звучить питання про забезпечення належних умов фондування, аби установи чи будь-які приватні особи могли реалізувати права фондоутворювача повністю та з урахуванням нових реалій життя.

Список використаних джерел

1. Duranti L. Archives in a Digital Society – Les archives dans une société / L. Duranti, C Rogers. – Режим доступу: http://archivists.ca/sites/default/files/Attachments/Advocacy_attachments/duranti_and_rogers_archives_in_a_digital_society_final.pdf. – [Заголовок з екрану].
2. Duranti L. Digital Records and Archives in the Commercial Cloud Regulating the Cloud: Policy for Computing Infrastructure (Information Policy) / L. Duranti – Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2015. – P. 197–214.